

Public Entity Saba
 Power Street 1, The Bottom
 Saba, Dutch Caribbean
 Tel: +599 (10)(2e)
 Fax: +599 416 3274
 (10)(2e)@sabagov.nl

Bestuurscollege

Aan: Staatssecretaris Blokhuis van Volksgezondheid Welzijn en Sport
 Staatssecretaris Knops van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

email: (10)(2e)@minbzk.nl, (10)(2e)@minbzk.nl, (10)(2e)@minvws.nl,
 (10)(2e)minvws.nl, (10)(2e)@minbzk.nl

Kenmerk: Saba 356/20
 Betreft: Spoedwet uitbreiding Wpg – gezamenlijke reactie Saba en Sint-Eustatius

Saba, 29 april 2020

Geachte Staatssecretarissen,

Op 23 april is bovengenoemde spoedwet bij onze besturen aangeboden ter consultatie. Deze brief zenden wij u mede namens de regeringscommissaris van Sint-Eustatius.

Samengevat

Samengevat zien wij met de Minister de noodzaak voor de spoedwet. Door de pandemie is het op verschillende onderwerpen helaas nodig om grondrechten en mensenrechten te beperken. Hier dient uiteraard een wettelijke grondslag voor te bestaan. We hebben de afgelopen periode via noodverordeningen gewerkt op onze eilanden. Wat we daarvan kunnen leren is dat de gezaghebber en regeringscommissaris ter plaatse snel veel gerichte maatregelen kunnen en moeten nemen die toegespitst zijn op de lokale situatie.

Wij zien graag een wettelijke basis die een grondslag creëert voor de gezaghebber en de regeringscommissaris op het eiland om maatregelen te nemen zoals zij dat tot nu toe hebben gedaan via de huidige noodverordeningen. Dit betreft niet meer alleen een inreisverbod of een quarantaine verplichting. Kijkend naar de toekomst en wat er momenteel ook aan maatregelen in de noodverordening staan, dienen ook de verplichte 'blijf-thuis-maatregel' (de zogeheten lockdown) en andere social distancing gerelateerde maatregelen een wettelijke grondslag te krijgen. Ook bij deze maatregelen zouden de gezaghebber en de regeringscommissaris moeten kunnen besluiten op eilandelijk niveau om die al dan niet op te leggen.

Nu voorgestelde wijziging Wpg

In het kort wordt de grondslag voor het opleggen van gedwongen quarantaine uitgebreid. Dit is voortgekomen uit een discussie op ambtelijk niveau over de vraag of bij binnenkomst verplichte quarantaine opgelegd kan worden, ongeacht waar iemand vandaan komt.

De vraag was of deze maatregelen kunnen worden genomen in een noodverordening in de zin van artikel 179 Wet openbare lichamen BES (Wolbes) of op basis van artikel 35 van de Wet publieke gezondheid (Wpg) dienen te gebeuren. Op basis van het huidige artikel 35 van de Wpg kan de gezaghebber een persoon enkel verplichte quarantaine opleggen als (a) er redenen zijn om aan te nemen dat die persoon recentelijk een dusdanig contact met een lijder of een vermoedelijk lijder aan een infectieziekte behorend tot groep A heeft gehad, dat deze persoon mogelijk met dezelfde ziekte is geïnfecteerd, (b) ernstig gevaar voor de volksgezondheid bestaat door verspreiding van die infectieziekte, en (c) die persoon niet tot vrijwillige onderwerping aan die maatregel bereid is.

Het idee vanuit uw ministeries is nu om via deze spoedwet de werking van de Wpg uit te breiden op het gebied van quarantaine door een lid aan artikel 35 toe te voegen waardoor de werking van het eerste lid, onder (a), verder wordt uitgebreid naar de situatie van de huidige pandemie waarbij er in ieder geval redenen worden geacht aanwezig te zijn als bedoeld in lid 1 onder (a) in geval van binnenkomst van reizigers uit bij ministeriële regeling bepaalde hoog risicogebieden. Daarmee kunnen specifiek en toegesneden op de geografische ligging van elk openbaar lichaam landen worden aangewezen als risicogebied. Wij steunen dit voorstel, met daarbij een kanttekening en een voorstel.

Bijzonderheden Caribisch Nederland

Op elk eiland is men op dit moment bezig met maatregelen die specifiek werken voor het betreffende eiland. Zowel de aanwezige zorgcapaciteit, als de logistieke situatie verschillen per openbaar lichaam. Om die reden hebben St. Eustatius en Saba bijvoorbeeld op een eerder moment medio maart al een inreisbeperking en quarantaineverplichting ingesteld.

De Minister van IenW heeft op basis van de luchtvaartwet BES de burgerlijke luchtvaart beperkt in het luchtruim boven Bonaire, Saba en Sint-Eustatius door vluchten vanuit diverse landen te verbieden. Het betrof echter enkel landen als China, Italië en Zwitserland. In de memorie van toelichting van deze regeling is opgenomen dat de regeling was vastgesteld om de instroom op de openbare lichamen Bonaire, Sint-Eustatius en Saba van mensen die mogelijk het virus bij zich dragen dat de ziekte Covid-19 veroorzaakt, zoveel mogelijk te beperken. De regeling is genomen op grond van artikel 24 van de luchtvaartwet BES. Hierbij is voorbijgegaan aan het feit dat Saba en Sint-Eustatius eindstations zijn en dat alle vluchten op Saba en Sint-Eustatius binnenkomen uit Sint-Maarten, St. Barth, elkaar of St. Kitts. Op deze grotere eilanden waren er medio maart al reeds besmettingen aanwezig.

Gezien de kleinschaligheid van onze gemeenschappen hebben mensen onderling veel direct en indirect contact met elkaar. Men gaat allemaal naar hetzelfde bestuurskantoor, naar dezelfde bank, naar dezelfde supermarkten. Ook de bijzondere kleinschaligheid van de (medische) diensten op de eilanden zelf maken onze eilanden bijzonder kwetsbaar. Op lokaal niveau waren daarom op een vroegtijdig moment veel zorgen om introductie vanuit de regio, al dan niet door mensen die op transit waren op de naburige eilanden en die oorspronkelijk uit gebieden komen waar grotere besmettingsaantallen waren. Bijvoorbeeld vanuit de Verenigde Staten, New York.

Dit raakte op de bovenwinden in een stroomversnelling toen de Franse kant van Sint-Maarten hun eerste besmettingen kregen. Maar ook toen de Verenigde Staten, bijvoorbeeld New York, erg veel besmettingen registreerde. De bovenwinden worden zeer frequent bezocht door Amerikanen (niet op de lijst) en zeer weinig door Italianen (wel op de lijst). Op dat moment hebben de gezaghebber van Saba en de regeringscommissaris van St. Eustatius een volledig inreisverbod afgevaardigd via een noodverordening. De luchtruimbepanking van de Minister op basis van de Luchtvaartwet BES verbood namelijk niet de vluchten van Sint-Maarten naar Saba en St. Eustatius. Dit voorbeeld laat goed zien dat dergelijke beslissingen het beste op een lokaal niveau ten tijde van een crisis genomen kunnen worden en niet alleen via een Ministeriele regeling.

Naast het inreisverbod hebben de gezaghebber van Saba en de regeringscommissaris van St. Eustatius ook vanaf het begin een verplichte quarantaine opgenomen van 14 dagen voor alle personen die het eiland binnen reizen. Omdat de eilanden zo klein zijn en iedereen zoveel en zo gemakkelijk met elkaar in contact is met elkaar, is het risico op een snelle verdere verspreiding bij introductie groot. Dit, in combinatie met de beperkingen in de gezondheidszorg, hebben onder meer geleid tot de noodzaak om maatregelen te nemen.

Juiste opschaling van belangrijke beslissingen

In het voorstel wordt de bevoegdheid om te bepalen of er sprake is van een risicogebied neergelegd bij de Minister. Ons voorstel zou zijn om ook de rol van de gezaghebber en de regeringscommissaris lokaal te versterken in dit wetsvoorstel en op een bepaalde wijze op te nemen. De te treffen maatregelen hebben namelijk een directe impact op de lokale situatie waarbij een inschatting vanuit Europees Nederlandse context lastig kan zijn. Voor het treffen van dergelijke ingrijpende maatregelen op lokaal niveau, zou de beslissende toon en stem op eilandelijk niveau moeten liggen.

Ons verzoek:

Den Haag kan soms onvoldoende een juiste lokale inschatting maken, dit is begrijpelijk. Juist in tijden van crisis moeten de gezaghebber en de regeringscommissaris kunnen doorpakken om de belangen van zijn bevolking en zijn eiland zo goed als mogelijk te beschermen. We zijn een groot voorstander van transparantie en accountability richting Den Haag maar vinden het een stap te ver wanneer de gezaghebber en de regeringscommissaris in tijden van crisis onvoldoende lokaal gekleurd handelingsperspectief heeft. We vinden dat in dergelijke gevallen de inschatting en besluitvorming, uiteraard na afstemming met Den Haag, gemaakt moet worden op eilandelijk niveau.

Wij zien graag een wettelijke basis die een grondslag creëert voor de gezaghebber en de regeringscommissaris op het eiland om maatregelen te nemen zoals zij dat tot nu toe hebben gedaan in de huidige noodverordeningen. De maatregelen die nodig blijken zijn immers niet meer alleen een inreisverbod of een quarantaine verplichting. Kijkend naar de toekomst en wat er momenteel ook aan maatregelen in de noodverordening staan dienen ook de verplichte 'blijf-thuis-maatregel' (de zogeheten lockdown) en andere social distancing gerelateerde maatregelen

een wettelijke grondslag te krijgen. Ook bij deze maatregelen zouden de gezaghebber en de regeringscommissaris moeten kunnen besluiten op eilandelijk niveau om die al dan niet op te leggen.

Tot slot

We staan met zijn allen voor een ongekennde uitdaging. Dit geldt niet alleen voor onze twee bovenwindse eilanden, Saba en Sint-Eustatius, maar ook voor de rest van het Koninkrijk.

Het is uiteraard belangrijk dat beperking van grondrechten en mensenrechten een wettelijke basis heeft. De voorgestelde uitbreiding van de Wpg houdt momenteel nog onvoldoende rekening met de eilandelijke dynamiek en voorziet daarnaast nog niet in een volledig scala aan maatregelen die momenteel of in de toekomst nodig zijn.

We hopen dat u ons steunt in deze redenering zodat we allen datgene kunnen doen wat nodig is om de gezondheid en veiligheid van de Nederlandse bevolking te kunnen waarborgen, in Europa en in Caribisch Nederland. Onze ambtenaren denken graag verder mee aan een voor Caribisch Nederland werkbare aanpassing van de Wpg.

Mede namens de regeringscommissaris van Sint-Eustatius,
Hoogachtend,

Het bestuurscollege Saba,

De Eilandsecretaris De Gezaghebber

T. J. Muller J. A. Johnson, M. Ed.

